

Kirsten Simonsen: *Byens mange ansigter – konstruktion af byen i praksis og fortælling.*

Roskilde Universitetsforlag 2005

Bokas formål er å illustrere diversiteten i måten byens beboere og brukere konstruerer byen – kroppslig, sosialt, materielt og symbolsk. Den tar utgangspunkt i internasjonale diskusjoner om globaliseringsprosesser og deres betydning for moderne byliv, men bygger på en tese om at disse fortellingene dels anlegger en altfor deterministisk og generaliserende synsvinkel på bylivet. Boka har som ambisjon å imøtegå generaliseringene av bylivet gjennom casestudier av utvalgte gruppers konstruksjoner av bylivet. Det er valgt ut tre grupper informanter, bosatte i København, med ulike yrker (ren-
gjøringsassistenter, politiassistenter og ansatte i finanssektoren).

I de to første kapitlene har forfatteren som formål å relatere seg til samtidens byteoretiske diskusjoner, knyttet til globalisering og det Simonsen betegner som mobilitetsparadigmet, og byliv med vekt på det lokale og steds-
spesifikke. Kapittel 3 er bokas teoretiske hovedkapittel og er bygget opp rundt begrepene den kroppslige by og den narrative by. Kapittel 4 inneholder blant annet en analyse av informantenes forestillinger om byen og hvordan de konstruerer byen gjennom fortellinger om sine liv og sine omgivelser. Dette kapitlet skal sette kjøtt på teoriens ideer om diversitet i bylivets tids-
romlige former (som forfatteren sier). De siste (empiri)kapitlene tematiserer den multikulturelle byen, med vekt på hvordan denne byen setter sitt preg på informantenes praksis, og meningssystemer og hvilke faktorer/praksisformer som i særlig grad konstituerer informantenes perspektiv på byen.

Det som fremstår som bokas styrke, er at sentrale byteoretikere og byteoretiske perspektiver og retninger presenteres. Siden målgruppene er studenter og akademikere innenfor kulturgeografi og bystudier, kunne boka tjene som et oversiktsverk der sentrale teoretiske perspektiver anlegges på et empirisk materiale, som boka påberoper seg å gjøre. Et slikt verk er boka imidlertid ikke blitt, snarere er det liten sammenheng mellom teoripresentasjonene i de første kapitlene og det empiriske materialet.

I det empiriske materialet benytter Simonsen en kombinasjon av narrativ tilnærming der informantene forteller sine historier minst mulig styrt av intervjueren og semistrukturerte intervjuer med en begrenset intervjuguide. Hvilke spørsmål intervjuguiden inneholder sies det imidlertid ingenting om. Problemstillinger er nærmest fraværende. Vi får innblikk i 15 personers for-

tellinger om hva de gjør og hvordan de bruker og opplever byen. Disse fortellingene er interessante nok, for eksempel opplevelsen av byen som nattbyen og dagbyen, hvilke typer urbane omgivelser de liker å ferdes i og hvordan de opplever møtet med det som er "annerledes". Fremstillingen er imidlertid rotete og uoversiktelig. Forfatteren forsøker å sette narrative inn i en teoretisk sammenheng, både før og etter presentasjonen av utsagnene, men og til tider gjentar hun bare det informantene sier med andre ord, andre ganger er det vanskelig å se hva tolkningene har med utsagnene å gjøre.

Forfatteren er opptatt av sammenhengen mellom kropp og rom, og kroppen i seg selv som romlig, med utgangspunkt i blant andre Merleau-Ponty og Henry Lefebvre og deres vekt på at kroppen spiller en vesentlig rolle for den levende erfaring. Som en del av dette, sier forfatteren, konstituerer kroppen et praktisk-sanselig felt, som innebærer at rommet oppfattes gjennom lukt, smak, berøring, hørsel og syn. Det hadde vært interessant om forfatteren hadde drøftet hva dette egentlig innebærer i forhold til oppfatninger av og konstruksjoner av de romlige omgivelser, og i større grad relatert dette til det empiriske materialet.

En svakhet ved boka er at forfatterens tilnærming til fenomener som forbruk fremstår som grunnleggende kulturkritisk og lite analytisk. Individet utsettes i byen for "varejørelsen og dens sosiale logikk". Med utgangspunkt i Jean Baudrillards tenkning forføres og gjenskapes individet i en "hyper-reell" verden, formet av medier og reklame gjennom et uendelig bombardement av bilder og tegn, hevder Simonsen. Iscenesatte omgivelser, rekonstruerte historiske miljøer og arkitektonisk utforming skaper ifølge forfatteren en drømmeverden som utvisker skillet mellom virkelighet og representasjon. Brukere av byens kommersielle arenaer er for Simonsen manipulerede objekter, ikke selvstendige subjekter. I deler av boka stiller hun seg kritisk til ideallet om tette og nære lokalsamfunn ved at disse kan fremstå som ekskluderende og homogene og lite åpne for det/dem som er annerledes. Dette er kjente tanker fra Ferdiand Tönnies og Georg Simmel. Storbyen representerer, slik hun kan leses, mulighetenes og frihetens arena. Men bare til en viss grad, for såkalte iscenesatte omgivelser forfører og "varejør" individet. Hvorvidt det også gjelder hennes informanter; om hun også betrakter dem som forførte, gir hun ikke noe svar på. Det er ansatser til mange interessante diskusjoner i boka, for eksempel om den kjønnete by, med referanse til blant andre Elizabeth Wilsons bok "The Spinx in the City". Til forskjell fra Wilson nedtones kvinnen som handlende subjekt i denne boka, snarere er

hun gjenstand for andres hensikter, blikk og begrenses i sin utfoldelse. Byen som mulighetsrom, også for kvinner, som Wilson betoner, eller mannen som objekt for kvinnens blikk og hensikter, er fraværende.

Det er påfallende at boka er nesten uten referanser til empirisk forskning om folks oppfatninger om urbane omgivelser og urbant hverdagsliv. Ambisjonen har vært å samle i en bok materiale som har vært publisert i ulike sammenhenger tidligere, inklusiv den empiriske analysen. Det har neppe vært noen god idé. Bokas rapsodiske og ufokuserte preg og det abstrakte og utilgjengelige språket gjør det vanskelig å finne noen struktur og sammenheng i teksten. Resultatet er blitt en metateoretisk tekstkollage, påklistret noen intervjuer. Det er vanskelig å se at dette er et teoretisk eller empirisk bidrag innenfor bystudier eller hverdagslivsstudier.

Ragnhild Skogheim